

Факультет _____ Дизайну _____

Кафедра _____ Дизайн середовища _____

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

03.01. «Терапевтичні сади»

(назва дисципліни без скорочень)

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	<i>Перший бакалаврський</i>
Галузь знань	<i>02 Культура і мистецтво</i>
Спеціальність	<i>022 Дизайн</i>
Освітня програма	<i>Дизайн середовища</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Курс / семестр	<i>3 курс, 1-2 семестр</i>
Кількість кредитів ЄКТС	<i>8</i>
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Лекції –12 год.</i>
	<i>Семінарські –</i>
	<i>Практичні – 105 год.</i>
	<i>Самостійна робота –123 год.</i>
Форма підсумкового контролю	<i>Залік диференційний</i>
Викладач (-і)	<i>Пащенко Ганна Вікторівна, доцент, к.с.г.н, доцент кафедри дизайн середовища</i>
Контактна інформація викладача (-ів)	<i>pashchenko_h@kdidpamid.edu.ua</i>
Ресурси комунікації з викладачем	<i>https://meet.google.com/hdt-gkdo-vfj</i>
Дні занять	<i>Згідно діючого розкладу занять</i>
Консультації	<i>П'ятниця 10.30 онлайн або аудиторно індивідуальні і групові</i>

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	<p>Дисципліна «Терапевтичні сади» є важливою складовою підготовки здобувачів освіти у сфері ландшафтної архітектури, дизайну середовища, урбаністики та суміжних напрямів. Вона охоплює теоретичні засади, історичний розвиток і практичні підходи до створення садів і зелених просторів, спрямованих на покращення фізичного, психологічного та соціального благополуччя людини. Студенти вивчають принципи формування терапевтичного середовища, особливості проектування інклюзивних і реабілітаційних просторів, вплив природних компонентів на здоров'я людини, а також методи добору рослин і організації простору з урахуванням потреб різних груп користувачів.</p> <p>Дисципліна «Терапевтичні сади» допомагає здобувачам вищої освіти сформуванню індивідуальну освітню траєкторію, оскільки:</p> <ul style="list-style-type: none"> надає спеціалізовані знання та практичні навички щодо проектування оздоровчих ландшафтних просторів; розвиває емпатійне, екологічно орієнтоване та соціально відповідальне мислення; формує розуміння ролі природного середовища у процесах реабілітації, відновлення та підвищення якості життя; сприяє розвитку міждисциплінарного підходу (поєднання дизайну, психології, медицини та екології). <p>Ключові слова: терапевтичний сад, ландшафтна архітектура, реабілітація, інклюзивність, оздоровче середовище, сенсорний простір, дизайн.</p> <p>Дисципліна «Терапевтичні сади» забезпечує формування професійної компетентності, необхідної для проектування, створення та оцінювання ефективності оздоровчих і реабілітаційних ландшафтних об'єктів різного функціонального призначення (медичних закладів, реабілітаційних центрів, освітніх установ, громадських просторів).</p>
Мета й завдання навчальної дисципліни	<p>Формування професійної компетентності ландшафтного дизайнера, здатного проектувати та створювати терапевтичні сади й оздоровчі ландшафтні простори, що відповідають сучасним вимогам інклюзивності, екологічної сталості, безпеки, естетики та психоемоційного комфорту користувачів.</p> <p>Основні теми.</p> <p>Тема 1. Теоретичні основи формування терапевтичних садів.</p> <p>Поняття та типологія терапевтичних садів, історія</p>

розвитку, доказова база впливу природного середовища на здоров'я людини.

Тема 2. Психоемоційні та сенсорні аспекти ландшафтного проектування.

Вплив кольору, фактури, аромату, звуку та просторової організації на психофізіологічний стан людини.

Тема 3. Особливості проектування терапевтичних просторів різного функціонального призначення.

Сади при медичних закладах, реабілітаційних центрах, освітніх установах, закладах соціального захисту, громадських просторах.

Тема 4. Об'ємно-просторова структура терапевтичного саду. Формування безпечного, доступного, масштабного та композиційно цілісного середовища.

Тема 5. Природні компоненти та елементи благоустрою в терапевтичному середовищі.

Рельєф, вода, рослинність, малі архітектурні форми, сенсорні елементи, їх роль у створенні оздоровчого ефекту.

Конкретизація відповідно до спеціалізації:

- набуття навичок проектування терапевтичних садів різних типів і масштабів;

- вміння формувати безбар'єрне, інклюзивне та безпечне середовище;

- використання сучасних екологічних технологій і матеріалів у створенні оздоровчих просторів;

- розвиток творчого підходу до формування сенсорних і реабілітаційних ландшафтів;

- набуття знань з теорії та практики терапевтичного ландшафтного дизайну;

- вміння аналізувати ефективність впливу ландшафтних рішень на фізичний та психологічний стан користувачів;

- розвиток естетичної чутливості та соціальної відповідальності проектувальника.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

Типологію терапевтичних садів та їх функціональне призначення.

1. Типологію терапевтичних садів та їх функціональне призначення.

2. Природні компоненти й штучні елементи терапевтичного середовища.

3. Історію розвитку оздоровчих ландшафтів і принципи терапевтичного дизайну.

4. *Психофізіологічні особливості сприйняття простору різними групами користувачів.*
5. *Основні засоби формування сенсорного ландшафту.*
6. *Просторові форми організації терапевтичних садів.*
7. *Загальні вимоги до інклюзивного та безбар'єрного проектування.*
8. *Типи просторової структури оздоровчих ландшафтних об'єктів.*
9. *Принципи композиції відкритих оздоровчих просторів.*
10. *Особливості підбору рослин для терапевтичних цілей.*
11. *Типологію форм рельєфу в контексті безпечного середовища.*
12. *Засоби геопластики для створення комфортного мікроклімату.*
13. *Класифікацію водних елементів і їх терапевтичний вплив.*
14. *Вимоги до обладнання та благоустрою терапевтичних садів.*

вміти:

1. *Проводити аналіз об'ємно-просторової структури терапевтичного ландшафту.*
2. *Виконувати генплани та робочі креслення терапевтичних садів.*
3. *Формувати сенсорне та емоційно комфортне середовище.*
4. *Враховувати психологічні та фізіологічні особливості різних груп користувачів.*
5. *Застосовувати принципи композиції (ритм, масштаб, пропорційність, домінанта, світлотінь, контраст і нюанс) у створенні оздоровчого простору.*
6. *Інтегрувати природні та штучні елементи в єдину гармонійну систему.*
7. *Оцінювати ефективність проектних рішень з точки зору терапевтичного впливу.*
8. *Урізноманітнювати ландшафтне середовище з урахуванням принципів сталого розвитку.*
9. *Забезпечувати безпечність і доступність середовища.*
10. *Працювати з нормативною базою щодо проектування інклюзивних просторів.*

	<p><i>Мати навички:</i></p> <p>1. Творчого мислення та креативності у формуванні терапевтичного середовища;</p> <p>2. Аналізу та синтезу інформації з урахуванням міждисциплінарного підходу (дизайн, психологія, екологія);</p> <p>3. Роботи в команді з фахівцями суміжних галузей (медиками, психологами, реабілітологами);</p> <p>4. Вирішення комплексних проектних завдань у сфері дизайну середовища з орієнтацією на здоров'я та добробут людини</p>
Передумови вивчення дисципліни	<i>дизайн за фахом, макетування та моделювання</i>
<i>Програмні компетентності та результати навчання</i>	
Інтегральні компетентності	<i>Здатність проектувати та створювати терапевтичні сади різних типів і масштабів (реабілітаційні, сенсорні, інклюзивні, медитативні, громадські), що відповідають сучасним вимогам естетики, екологічної сталості, безбар'єрності та психоемоційного комфорту, вміти застосовувати принципи лікувального ландшафту, біофільного дизайну, ергономіки та сучасні технології й матеріали у формуванні оздоровчого середовища.</i>
Загальні компетенції (ЗК)	<p style="text-align: center;"><i>Метою вивчення навчальної дисципліни «Терапевтичні сади» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). - ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
Фахові (предметно-специфічні) компетенції спеціальності (ФК)	<ul style="list-style-type: none"> - СФК 1. Здатність здійснювати концептуальне проектування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог. - СФК 2. Здатність проведення проектного аналізу усіх впливових чинників і складових проектування та формування авторської концепції проекту. - СФК 8. Здатність вести ефективну економічну діяльність у сфері дизайну.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лек	сем	практ	срс
1	2	3	4	5	6

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування терапевтичних садів					
Тема 1. Концепція та принципи проектування терапевтичних садів.	60	4		26	30
Тема 2. Психологічні, соціальні та екологічні аспекти терапевтичного середовища.	60	2		28	30
Усього годин за змістовим модулем 1	120	6		54	60
Змістовий модуль 2 Проектування та організація простору терапевтичних садів					
Тема 3. Функціонально-планувальна організація терапевтичного саду.	60	2		17	21
Тема 4. Об'ємно-просторова структура та композиція терапевтичного середовища	60	2		17	21
Тема 5. Природні та штучні елементи в терапевтичному саду.	60	2		17	21
Усього годин за змістовим модулем 2	120	6		51	63
РАЗОМ:	360	12		105	123

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: підручник / Білоус В.І. - К.: Науковий світ, 2001.- 299 с.
2. Крижановская Н. Я. Основи ландшафтної архітектури та дизайну : підручник / Н. Я. Крижановська, М. А. Вотінов, О. В. Смірнова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 348 с.
3. Кучерявий В.П. Ландшафтна архітектура: підручник / В.П. Кучерявий. – Львів: «Новий Світ-2000», 2020. – 521 с.
4. В. П. Кучерявий, В. С. Кучерявий. Озеленення населених місць: підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.П. Кучерявий, В.С. Кучерявий — Львів, Видавництво «Новий Світ-2000», 2020.—666 с.

Додаткові:

1. Гончаренко О. В. Принципи формування терапевтичних садів при закладах охорони здоров'я / О. В. Гончаренко // Містобудування та територіальне планування. – 2022. – Вип. 79. – С. 104-115.
[Електронний ресурс]- Режим доступу:
<http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/2022/202279.pdf>
2. Методичні рекомендації «Об'ємно-просторова структура в садово-парковому мистецтві» для студентів за спеціальністю 6.020207 «Дизайн». Пащенко Г.В., Малік Т.В. з дисципліни "Садово-паркове мистецтво" для студентів 5 курсу напряму підготовки 0202 «Мистецтво» спеціальності 6.020207 «Дизайн» (Дизайн середовища) факультету «Дизайн» КДАДПМД, 2018, - 34 с.
3. Основи дизайну архітектурного середовища : підручник / Тімохін В.О., Шебек Н. М., Малік Т. В. та ін. Київ : КНУБА, 2010. 400 с.
4. Малік Т. В. Історія дизайну архітектурного середовища : навч. Посібник /10. Малік Т. В. Історія дизайну архітектурного середовища : навч. Посібник / (дивіться відповідну статтю у випуску)

5. Панченко Т. Ф. Ландшафтне середовище лікувально-оздоровчих закладів : монографія / Т. Ф. Панченко. – Київ : НДІТІАМ, 2014. – 128 с
6. Marcus C. C. Therapeutic Landscapes: An Evidence-Based Approach to Designing Healing Gardens and Restorative Outdoor Spaces / C. C. Marcus, N. A. Sachs. – Hoboken : Wiley, 2014. – 336 р.

Інтернет ресурси:

1. <https://landshaft.org.ua/>
2. Про будівельні норми | від 05.11.2009 № 1704-VI (rada.gov.ua)
3. ДБН - всі будівельні норми України на порталі ДБНУ (dbn.co.ua)
4. Therapeutic Landscapes Network (TLN) : офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.healinglandscapes.org>
5. Design Guidelines for Therapeutic Gardens / American Society of Landscape Architects (ASLA). – Режим доступу: <https://www.asla.org/therapeuticgardens.aspx>

Методи контролю та розподіл балів

Назви змістових модулів і тем	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1 Тема 1. Концепція та принципи проектування терапевтичних садів.	13.10.2025	Перевірка виконання практичних завдань, презентація та захист проєктів	50
Змістовий модуль 1 Тема 2. Психологічні, соціальні та екологічні аспекти терапевтичного середовища.	24.11.2025	Поточний контроль, оцінювання практичних робіт, підсумковий контроль – залік	50
РАЗОМ:			100
Змістовий модуль 2. Тема 3. Функціонально-планувальна організація терапевтичного саду.	15.02.2026	Перевірка виконання практичних завдань, презентація та захист проєктів	33
Змістовий модуль 2. Тема 4. Об'ємно-просторова структура та композиція терапевтичного середовища	28.03.2026	Перевірка виконання практичних завдань, презентація та захист проєктів	33
Змістовий модуль 2 Тема 5. Природні та штучні елементи в терапевтичному саду.	30.04.2026	Поточний контроль, оцінювання практичних робіт, підсумковий контроль – залік	34

РАЗОМ:		100
---------------	--	-----

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Ноутбук, персональний комп'ютер, з підключенням до Інтернет, ескізний блокнот, олівці
Необхідні засоби	мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації; виконання проектних завдань; виконання завдань самостійної роботи
Програмне забезпечення	Microsoft Office, Autodesk AutoCAD Archicad, Realtime Landscaping Architect
Матеріали, інструменти	Блокнот для конспекту, ручка, папір та фарби для ескізування, олівці, в тому числі кольорові, маркери, лінери різної товщини

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політику щодо академічної доброчесності	<p>Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, у концептуальному рішенні проектної пропозиції тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю студент відсутній, він втрачає право отримати бали за екзаменаційний перегляд. Наступним кроком рубіжного контролю є отримання дозволу отримати додатковий час для підготовки до перегляду із вказаною датою перездачі завдань.</p> <p>Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Творчі роботи надаються викладачу з усіма начерками, пошуковими ескізами або макетами до проміжних етапів виконання, що підтверджують авторство розробки.</p>
Політика щодо відвідування занять	<p>Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із викладачем, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача.</p> <p>Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску</p>

	мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Недопустимі запізнення на заняття без поважної причини.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем в межах 50% звичайної оцінки.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	Навчальна дисципліна передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку або екзамену). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.
Політика щодо комунікації з викладачем	Електронна пошта: pashchenko_h@kdidpamid.edu.ua Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування: 1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни; 2) в полі тексту листа позначити ПІБ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються); 3) файли підписувати таким чином: прізвище_завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf. Консультації з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години. У разі відрадження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з керівництвом та студентами.

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

Розробник силябусу
навчальної дисципліни

Г.В. Пащенко

Гарант освітньої програми
завідувач кафедри дизайну
середовища

Г.В. Пащенко

Силябус затверджено
на засіданні кафедри дизайну середовища
від 31.08 2025 р., протокол № 1